



**АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА**  
Седиште Ужице, Трг Светог Саве 34

Порски идентификациони број - ПИБ 111925736

Матични број: 18375931

РЕПУБЛИКА СРБИЈА  
Академија струковних студија Западна Србија  
Број 639/6-1  
Датум 07.10. 2020 год.  
УЖИЦЕ, Трг Светог Саве 34

# ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ



Ужице, 2020. година

## АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА У УЖИЦУ

Број:

Датум: 2020. године.

На основу члана 3. и члана 14. став 1. Закона о безбедности и здрављу на раду Републике Србије (Службени гласник РС бр. 101/05, 91/2015 и 113/2017 – др. закон), члана 80-82. Закона о раду (Службени гласник РС бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење), Савет Академије струковних студија Западна Србија у Ужицу, на утврђени Предлог Комисије за израду предлога Правилника о безбедности и здрављу на раду д о н о с и:

# П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

## І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

### Члан 1.

Овим Правилником се на **АКАДЕМИЈИ СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА** (у даљем тексту Академија), уређује спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, у циљу спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, као и права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду запослених и одговорних лица.

### Члан 2.

Запослени у Академији остварују безбедност и здравље на раду у складу са законом, прописаним мерама и нормативима, овим Правилником и другим општим актима која се на основу овог Правилника донесу.

### Члан 3.

У Академији рад се организује тако да запослени своје радне обавезе могу извршавати без опасности за живот и здравље.

### Члан 4.

Безбедни и здрави услови рада остварују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера којима се обезбеђује:

1. да се радна околина пројектује, организује и одржава према природи посла на безбедан начин и без штетности по здравље запослених,
2. да се радни услови и процеси рада прилагоде психофизичким способностима

запослених, а технологија и организација рада поставе тако да запослени обавља свој рад у најповољнијим условима;

3. да електричне инсталације и инсталације флуида буду пројектоване, изведене и одржаване у складу са техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

4. да у радним и помоћним просторијама, односно на местима рада микроклима и осветљење буду у складу са техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

5. да машине, алати, опрема и друга техничка средства буду пројектовани, постављени, употребљавани и одржавани у складу с техничким прописима и стандардима, као и прописима о безбедности и здрављу на раду;

6. да се средства и опрема за личну заштиту на раду (у даљем тексту: средства личне заштите) употребљавају само када не постоји могућност примене других одговарајућих мера безбедности и здравља на раду;

7. да се обавља константно образовање, васпитање и оспособљавање у области БЗР.

#### Члан 5.

Право на безбедност и здравље на раду, које обезбеђује Академија имају:

1. запослени и
2. лица која се затекну у радној околини, ради обављања одређених послова (ако је о њиховом присуству упознат послодавац – председник Академије) и студенти када се налазе на предавању, консултацијама, вежбама, колоквијумима, испитима и стручној пракси.

## **II ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**

#### Члан 6.

Послодавац – председник Академије је дужан да организује послове безбедности и здравље на раду. Послове безбедности и здравља на раду може обављати само лице које има положен стручни испит у складу са безбедношћу и здрављем на раду. За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац може да одреди једног или више од својих запослених или да ангажује правно лице, односно предузетника који има лиценцу (у даљем тексту: лице за безбедност и здравље на раду).

#### Члан 7.

Лице за безбедност и здравље на раду организује, координира и контролише спровођење послова безбедности и здравља на раду. За свој рад је непосредно одговара послодавцу и не може трпети штетне последице ако своје послове

обавља у складу са законом.

#### Члан 8.

Послодавац је дужан да лицу за безбедност и здравље на раду омогући самостално и независно обављање својих послова у складу са законом и да му обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду.

### III ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ОДГОВОРНИХ ЛИЦА

#### Члан 9.

Председник Академије:

- обезбеђује организовање послова безбедности и здравља на раду у складу са Законом, овим Правилником и другим актима Академије;
- актом у писаној форми одређује лице за безбедност и здравље на раду;
- запосленом одреди обављање послова у радној средини у којој су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- обавештава запослене о опасностима од повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад, и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- даје Комисији налог да уради Предлог општег акта – Правилника, који усваја Савет Академије којим се утврђују права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду и стара се његовом спровођењу;
- покреће поступак израде Акта о процени ризика и именује лица за израду Акта о процени за сва радна места и у радној околини, утврђује начин, мере и финансијска средства за отклањање односно смањење ризика;
- стара се о ангажовању медицине рада ради утврђивања посебних услова које на основу оцене медицине рада морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком;
- утврђује начин оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад;
- даје предлог Комисији да уради Предлог програма о оспособљавању запослених за безбедан и здрав рад, који усваја Савет Академије;
- обезбеђује набавку средстава личне заштите и обезбеђује услове да запослени којима су прописана лична заштитна средства обавезно користе, на начин како је то прописано Актом о процени ризика и упутством произвођача;
- обезбеђује на основу Акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са законом;
- обезбеђује пружање прве помоћи и оспособљавање запослених за пружање прве помоћ, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- разматра стање повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом и доноси мере за отклањање уочених недостатака и

неправилности;

- ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
- омогућава вршење надзора инспекцији рада у складу са законом;
- обезбеђује мере заштите од пожара, спасавања и евакуације у складу са законом;
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених;
- врши анализу стања безбедности и здравља на раду, најмање једном годишње;
- обезбеђује да радни процес буде прилагођен психичким и физичким способностима запосленог, да избор средстава и опреме за рад као и методологија рада буду такви да ублажавају једноличност у процесу рада а радна околина испуњава прописане услове за безбедан и здрав рад;
- доноси акта, наредбе, налоге и упутства у области безбедности и здравља на раду и
- утврђује начин провере и одговарајуће мере контроле запослених, ради њиховог удаљавања са радног места, уколико су под утицајем алкохола или других опојних средстава.

#### Члан 10.

Лице за безбедност и здравље на раду, у складу са законом и овим Правилником, обавља послове безбедности и здравља на раду, а нарочито:

- спроводи поступак процене ризика;
- врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава личне заштите;
- учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
- организује превентивне и периодичне прегледе и проверу опреме за рад;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље код послодавца;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- организује прописане лекарске прегледе запослених, као и оспособљавање

- одређеног броја запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
  - забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
  - најкасније у року од 24 часа обавештава усмено и писмено надлежну инспекцију рада и надлежни орган унутрашњих послова о свакој смртној, колективној или тешкој повреди на раду, након што је обавештен од непосредног руководиоца или другог одговорног лица,
  - учествује и даје предлоге ради извршавања наложених мера од стране надлежне инспекције рада,
  - сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду и
  - води прописане евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца.

## **IV ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ**

### **Члан 11.**

#### **Запослени има право:**

- на оспособљавање из области безбедности и здравља на раду,
- да контролише своје здравље према ризицима радног места на које је распоређен у складу са прописима у здравственој заштити,
- на услове рада који обезбеђују његов физички интегритет, здравље и личну безбедност на раду,
- да користи средства за рад која су у складу са прописаним мерама,
- да користи исправна средства личне заштите на раду,
- да одбије да ради када сматра да му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене мере безбедности и здравља на раду,
- да одбије да ради на средствима за рад на механизовани погон на којем нису постављене прописане заштитне направе и
- да послодавцу непосредно или преко овлашћеног представника даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

#### **Запослени има обавезу:**

- да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење,

- да се пре одређивања на посао оспособи из области безбедности и здравља на раду, и да се подвргне провери оспособљености за безбедан и здрав рад,
- да обавезно користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду на пословима које обавља,
- да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и да у случају уочених недостатака извести непосредног руководиоца или друго овлашћено лице,
- да послове обавља са пуном пажњом, ради безбедности свог живота и здравља као и живота и здравља осталих запослених,
- да се придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду,
- да поступа и ради по технолошком поступку и датим упутствима,
- да сваки повреду на раду одмах пријаве непосредном руководиоцу,
- да уколико ради на радном месту са повећаним ризиком обави лекарски преглед на који га упићује послодавац,
- да ради на радном месту са повећаним ризиком уколико је на основу извештаја службе Медицине рада утврђено да је здравствено способан за рад на том радном месту,
- да се подвргне алко тесту, или провери да ли је под дејством наркотика, у случају оправдане сумње послодавца и
- запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

## Члан 12.

### **Запослени има право да одбије да ради:**

- ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је распоређен, све док се не спроведу мере за безбедан и здрав рад,
- на средству за рад на којем нису примењене прописане мере безбедности.
- ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање,
- ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком и
- дуже од пуног радног времена, односно ноћу, ако би према оцени службе Медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање.

## **V ПОСЕБНА ПРАВА ЖЕНА, МЛАДИХ, ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБОЛЕЛИХ**

### **Члан 13.**

Жене, млади испод 18 година старости, особе са инвалидитетом и професионално оболели, у радном односу приликом рада уживају посебну заштиту на раду у складу са законским прописима.

### **Члан 14.**

У Академије, рад жена је забрањен на следећим пословима:

- рад на преношењу, утовару и истовару терета преко 15 kg тежине и
- рад на другим пословима који штетно или са повећаним ризиком могу да утичу на здравље жене.

### **Члан 15.**

За време трудноће жене не могу радити на пословима на којима се рад врши у принудном положају тела или се послови обављају дуже време стојећи, као и на пословима који захтевају тешке физичке напоре или друга већа физичка напрезања у току рада, као и дуже од пуног радног времена.

### **Члан 16.**

Лица која су млађа од 18 година не могу се запошљавати и распоређивати на радна места с повећаним ризиком као и на рад ноћу. Запослени са смањеном радном способношћу – особе са инвалидитетом и професионално оболели, могу се распоредити на све оне послове на којима могу радити без професионалне рехабилитације и без опасности за смањење преостале радне способности. Могу се распоређивати само на оне послове који неће умањити њихову преосталу радну способност.

## **VI СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА НА РАДУ**

### **Члан 17.**

Забрањен је било који вид злостављања на раду и у вези са радом, као и злоупотреба права на заштиту од злостављања.

### **Члан 18.**

Послодавац је дужан да, у циљу стварања услова неопходних за здраву и безбедну радну околину, организује рад на начин којим се спречава појава злостављања на раду и у вези са радом и запосленима обезбеђују услови рада у којима неће бити изложени злостављању на раду и у вези са радом.



## **VII РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ**

### **Члан 19.**

Радна места са повећаним ризиком утврђују се Актом о процени ризика, који доноси преседник Академије.

Акт о процени ризика садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика за свако радно место према систематизацији радних места у Академији.

Актом о процени ризика, на основу оцене Службе медицине рада, одређују се посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање послова на радним местима са повећаним ризиком (у даљем тексту: посебни здравствени услови).

Акт о процени ризика припрема лице за безбедност и здравље на раду уз сарадњу запослених и Службе медицине рада.

### **Члан 20.**

Послове на радном месту са повећаним ризиком може да обавља само запослени:

1. за кога је на претходном, односно периодичном лекарском прегледу, утврђено да испуњава посебне здравствене услове;
2. који је претходно оспособљен, односно за кога је на периодичним проверама оспособљености утврђено да је оспособљен за безбедан и здрав рад.

### **Члан 21.**

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, председник Академије је дужан да запосленог премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за престанак радног односа, односно отказ уговора о раду.

## **VIII ПОСТУПАК ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРЕГЛЕДА И ПРОВЕРА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА РАД**

### **Члан 22.**

Послодавац је дужан да обезбеди да се средства за рад (објекат који се користи као радни и помоћни простор са припадајућим електричним инсталацијама, инсталацијама флуида, грејања, вентилације и климатизације) као и опрема за рад редовно и правилно одржавају у исправном стању, у складу са техничким прописима и одговарајућим стандардима, на начин који обезбеђује сигурност запослених.

### Члан 23.

Опрема за рад се прегледа и провера на начин предвиђен техничким прописима и упутствима произвођача. Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и проверу опреме за рад.

### Члан 24.

Електричне инсталације ниског напона се прегледају, испитују и одржавају на начин предвиђен законским прописима, правилницима или упутствима произвођача.

Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и испитивање електричних инсталација.

### Члан 25.

Превентивни и периодични преглед и испитивање радне околине обухвата испитивање микроклиме и квалитета осветљења.

1. Испитивање микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) врши се у радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене.

Испитивање микроклиме у летњем периоду врши се кад је спољна температура изнад 15 °С, а у зимском периоду када је спољна температура испод 5 °С, у условима када раде сви технолошки капацитети, оруђа за рад, уређаји, инсталације и др., као и уређаји за загревање, климатизацију и вентилацију.

2. Испитивање квалитета осветљења на радном месту и у радној околини врши се у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

### Члан 26.

Редовна провера исправности, сервисирање и одржавање противпожарних инсталација и опреме обавља се у складу са Законом о заштити од пожара.

Периодичне прегледе, испитивања и сервисирање инсталација и опреме за гашење пожара врши овлашћено правно лице у складу са техничким прописима и упутствима произвођача.

### Члан 27.

Редовно сервисирање и одржавање уређаја за грејање, климатизацију и вентилацију (чишћење и замена филтера у системима за климатизацију и вентилацију и сл.) обављају овлашћени сервисери.

### Члан 28.

Редовно сервисирање и одржавање громобранске инсталације обавља се у складу са Законом о заштити од пожара.

Периодичне прегледе, испитивања и сервисирање громобранске инсталације врши овлашћено правно лице у складу са техничким прописима и упутствима

произвођача.

## **IX НАБАВКА И ОДРЖАВАЊЕ СРЕДСТАВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ**

### **Члан 29.**

Према условима рада и врсти опасности и штетности, запосленом се дају на употребу средства личне заштите ако су обезбеђене све мере за безбедност и здравље за ту врсту опреме.

Запослени могу да користе искључиво исправна средства за личну заштиту.

### **Члан 30.**

Средство личне заштите које се даје запосленом на употребу мора да има прописану документацију на српском језику, упутство за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду.

### **Члан 31.**

Захтев за набавку средстава личне заштите на раду даје председник Академије на предлог лица за безбедност и здравље на раду. За квалитет и врсту средстава личне заштите при набавци, консултује се лице за безбедност и здравље на раду, које врши контролу новонабављених средстава личне заштите.

### **Члан 32.**

Запослени је дужан да у току рада користи прописана лична заштитна средства и опрему. Радна места и врсте средстава или опреме за личну заштиту на раду коју је запослени дужан да носи или користи на том радном месту одређени су Актом о процени ризика.

Лична заштита средстава морају се наменски користити и одржавати у исправном функционалном стању.

### **Члан 33.**

Средства личне заштите се дају на употребу запосленима уз потпис. Чување и одржавање средстава личне заштите врше сами запослени према упутству произвођача.

Уколико дође до оштећења средстава личне заштите, пре истека рока за замену, запосленом ће се дати ново средство личне заштите.

О оштећењу или дотрајалости средстава за личну заштиту запослени је дужан да обавести непосредног руководиоца и лице за безбедност и здравље на раду.

Запослени приликом престанка радног односа или распоређивања на друге послове на којима средства за личну заштиту нису потребна, дужан је да их раздужи.

## **X ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ**

### **Члан 34.**

Сваку повреду на раду запослени је обавезан да одмах пријави непосредном руководиоцу и лицу за безбедност и здравље на раду.

Ако због теже повреде, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се затекне у његовој радној околини.

### **Члан 35.**

Лице за безбедност и здравље на раду је дужно да одмах после настанка, а најкасније у наредна 24 часа, усмено и писмено, надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове пријави сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад дуже од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Лице за безбедност и здравље на раду је дужно да најкасније у року од три (3) радна дана од дана сазнања пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење, односно обољење у вези с радом.

### **Члан 36.**

За пружање прве помоћи морају бити оспособљени руководиоци, као и најмање 2% од укупног броја извршилаца у једној радној смени или локацијски одвојеној јединици, за основно или напредно оспособљавање за пружање прве помоћи у зависности од процењених ризика.

Послодавац је дужан да обезбеди да за сваку радну смену и локацијски одвојену јединицу буде присутан најмање један запослени који има завршено основно оспособљавање за пружање прве помоћи.

Послодавац је дужан да обезбеди да при раду на радном месту са повећаним ризиком буде присутан најмање један запослени са завршеним напредним оспособљавањем за пружање прве помоћи.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да организује да се изврши оспособљавање одређеног броја запослених за пружање прве помоћи.

### **Члан 37.**

Прву помоћ запосленима у случају повреде, тровања или наглог обољења, пружа лице које се затекне у непосредној околини и лице које је оспособљено за пружање прве помоћи.

### **Члан 38.**

У Академији на видном и приступачном месту поставља се зидни ормарић са прописаним санитарским материјалом за пружање прве помоћи запосленом, који мора бити видно обележен знаком црвеног крста.

Поред средстава и опреме у зидном ормарићу мора се налазити и Упутство и поступци за пружање прве помоћи, а исти морају бити истакнути у просторијама

Академије на видном и лако уочљивом месту.

Ормарић се мора држати у уредном стању. Забрањено је у такве ормариће стављати предмете који се не сматрају санитарским материјалом.

На зидном ормарићу мора да буде означена:

- 1) адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе;
- 2) адреса и број телефона здравствене установе која пружа специфичне услуге за поједине повреде (нпр. Центар за тровања, Центар за опекотине итд.);
- 3) бројеви телефона најближе полицијске станице и ватрогасне службе;
- 4) бројеви телефона и имена запослених одређених и оспособљених за пружање прве помоћи.

#### **Члан 39.**

У случају елементарне непогоде, експлозије, пожара или друге колективне незгоде, председник Академије и лице за безбедност и здравље на раду, дужни су да предузму мере за евакуацију и спасавање запослених.

## **XI ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД**

#### **Члан 40.**

Послодавац је дужан да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запослене упозна са свим врстама ризика на пословима на које се распоређује, као и о конкретним мерама за безбедан и здрав рад у складу са актом о процени ризика.

Оспособљавање из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови оспособљавања не могу бити на терет запосленог.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

#### **Члан 41.**

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад се обавља теоријски и практично, у складу са програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад запосленог који

ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима најкасније у року од четири године од дана претходне провере.

#### **Члан 42.**

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад, буду у писменој форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

#### **Члан 43.**

Послодавац је дужан што је могуће пре да свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини, на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења, и сл.), имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила упутства да престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место, посебна упутства за рад на таквом месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

## **XII ЕВИДЕНЦИЈЕ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**

#### **Члан 44.**

Послодавац је дужан да води и чува прописане евиденције у области безбедности и здравља на раду и то:

- радним местима са повећаним ризиком;
- запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
- повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
- запосленом оспособљеном за безбедан и здрав рад;
- опасним материјама које користи у току рада;
- извршеним испитивањима услова радне околине;

- извршеним прегледима и проверама опреме за рад;
- пријавама смртних, колективних и тешких повреда на раду, повредама на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана;
- издатим средствима и опреми за личну заштиту на раду;
- извршеним лекарским прегледима запослених у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду.

#### Члан 45.

Послодавац је дужан да води евиденције на прописаним обрасцима. Ове обрасце попињава и потписује лице за безбедност и здравље на раду, а оверава послодавац.

Послодавац је дужан да чува евиденције у складу са Законом и Правилником о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду и то:

- Обрасце бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13 и 14 – 40 година
- Обрасце бр. 8, 9 и 10 – шест година од дана престанка важења стручног налаза, односно извештаја и
- Образац бр. 7 – три године од дана престанка коришћења опасне материје.

### **XIII ИНСПЕКЦИЈА РАДА У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**

#### Члан 46.

Послодавац је дужан да омогући надлежном инспектору рада улазак у просторије Академије за време рада.

Послодавац је дужан да омогући инспектору рада преглед просторија и уређаја, да му запослени дају потребна обавештења, да му ставе на увид примењене мере безбедности и здравља на средствима за рад, као и увид над средствима и опремом за заштиту.

Послодавац је дужан да на захтев инспекције рада достави тражене податке у вези са безбедношћу и здрављем на раду.

#### Члан 47.

Послодавац је дужан да поступи по решењу инспектора рада и у одређеном року отклони утврђене недостатке.

Послодавац је дужан да извести инспектора рада о извршењу његовог решења, у року од 8 дана од дана одређеног за отклањање недостатака, односно неправилности.

## **XIV ЗАБРАНА ВРШЕЊА ПОСЛОВА И УДАЉЕЊА СА РАДА**

### **Члан 48.**

Послодавац је дужан да ће забранити вршење посла, запосленом који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду, не користи средства личне заштите и ако одбија да поступи по његовим упутствима за безбедан рад.

Због разлога из става 1. овог члана, запослени може бити привремено удаљен са рада, док ови разлози трају.

## **XV МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ**

### **Радне просторије**

#### **Члан 49.**

Све радне и споредне просторије морају бити према врсти посла довољно осветљене природном или вештачком светлошћу.

Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљавање морају се одржавати у чистом и исправном стању.

Вештачко осветљење радних просторија мора бити тако изведено да бљештавошћу не заслепљује запослене.

Сва места која представљају нарочиту опасност при кретању запослених морају бити добро осветљена.

Зидови и таванице радних просторија морају имати такву боју и површину да упијају што мање светла.

#### **Члан 50.**

Радне просторије зими морају бити загрејане.

Температура радних просторија мора одговарати прописаним вредностима те радне просторије. При том се мора узети у обзир влажност, кретање ваздуха и интензивност телесног рада.

#### **Члан 51.**

Ваздух радних просторија мора да буде умерено влажан, са релативном влажношћу од 30% до 80% у зависности од температуре и кретања ваздуха.

#### **Члан 52.**

У радним просторијама мора да се обезбеди природна или вештачка вентилација, а према важећим прописима за вентилацију радних просторија.

Уређаји за вентилацију морају се одржавати у исправном стању, а сваки квар мора се на време пријавити и отклонити.



## Оруђа за рад

### Члан 53.

Оруђа за рад и средства која служе при раду могу се употребљавати само за одређену сврху којој су намењени.

Сигурносне направе и заштита средстава на оруђима и средствима за рад морају се употребљавати према својој намени.

### Члан 54.

Забрањена је злоупотреба и самовољно одстрањивање заштитних средстава, као и њихово намерно оштећење.

Запослени је дужан да недостатке и кварове на заштитним средствима одмах пријаве непосредном руководиоцу.

Уклањање заштитних направа и уређаја може се вршити у случају потребе само од стране овлашћених и стручних лица. По престанку потребе, заштитне направе и уређаји се морају довести у првобитно стање.

### Члан 55.

Одржавање оруђа за рад и уређаја, направа и производних средстава могу да врше само овлашћена и стручно оспособљена лица.

Пре пуштања у рад, оруђа и уређаја, направа и других средстава на којим је извршено одржавање и поправка, обавезно се мора проверити да ли правилно функционишу, као и да ли на њима постоје заштитна средства.

## Бука и вибрације

### Члан 56.

Бука у радном простору Академије мора се свести на најмању могућу меру, како би се спречила обољења запослених. Бука не сме да прелази дозвољену границу.

### Члан 57.

На свим радним местима, где бука прелази дозвољену границу, послодавац је дужан да запосленом обезбеди заштитну опрему и средства, а запослени је дужан да употребљава средства за заштиту слуха (ушне антифоне, и сл.).

## Електрична струја и електрични уређаји

### Члан 58.

Опасна места морају бити обележена видним ознакама, на пример: "опасно по живот" итд.

У просторијама са електричним уређајима дозвољен је приступ само стручним запосленим лицима. Прекидачи за осветљење морају се налазити одмах крај улаза у просторије, на дохват руке.

### Члан 59.

Металне заштитне кутије за електричне инсталације морају бити уземљене.

У непосредној близини уређаја под електричним напоном морају се поставити табле и натписи којима се упозоравају запослени на опасност од електричне струје.

#### **Члан 60.**

Све склопке које служе за искључење струје морају бити лако изграђене и постављене да се при правилном отварању, под нормалним напором, не ствара електрични лук.

#### **Члан 61.**

Алати и направе са електромоторним погоном морају имати направе против превисоког додирног напона, без обзира на то у каквим се просторијама употребљава

Електрични водови и преносне направе и алати смеју се употребљавати само ако су изоловани у складу са нормама о заштити од електричног удара.

### **Опасне и штетне материје**

#### **Члан 62**

Свим хемикалијама руковати са највећом пажњом. Не удисати, не пробати и не мирисати хемикалије. Хемикалије не дирати голим рукама већ сувим специјалним кашикама (при изливању раствора хемијских супстанци не дозволити додир са кожом).

#### **Члан 63.**

Лако запаљиве или експлозивне материје не смеју се смештати са осталим материјалима, већ у засебне ормаре удаљене од места рада. Не радити са запаљивим материјама у близини извора топлоте. Ако се проспе запаљива материја треба одмах угасити све изворе топлоте.

#### **Члан 64.**

Отровне материје морају се држати у подесним посудама на сигурном месту и под надзором. Могу да се издају само овлашћеним лицима која њима знају да рукују. Просуте материје или остаци ових материја морају одмах и са посебном пажњом да се одстране са подова, са радних површина или из судова на радном месту.

Све хемикалије треба да буду јасно означене чак и када се налазе у нормалним судовима (месколбенима) или чашама. Све посуде са отровним садржајем морају да буду означене како не би дошло до замене (на свим посудама треба исписати њихову садржину са ознаком "отров").

Искоришћене хемикалије се не бацају у канту за отпатке. Празне кутије од хемикалија, као и филтерпапир очистити што је боље могуће пре њиховог бацања тако да више не представљају опасност. Киселине, базе или оксидујуће реагенсе никад не сипати у посуде у које се одлажу токсичне материје због могуће хемијске реакције и ослобађања токсичних пара.

## XVI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

### Члан 65.

На све што није регулисано овим Правилником, примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здравља на раду и други прописи који регулишу ову област.

### Члан 66.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници Академије.

Председник Савета Академије  
  
др Зорица Сагић, проф.стр.студ.

